

meg, és harmadnapon Huber Béla m. kir. főerdésszel folytatott nyomozásban, egy jól irányzott lövéssel terített le.

Ezen sertevad a gödöllői kor. uradalmi erdőségeken még ismeretlen vadnem volt, ezelőtt 2 évvel vándorolt ide, és miután szaporodása már is észrevehető, valószínű, hogy a következő vadászidényben ezen vadnemnek több példánya kerül fegyver elé.

A gödöllői erdőhivatalhoz csatolt sz.-monostori fácánosban november 11-én tartott udvari fácánvadászat legmagasabb megleléssel sikerült; az ezen napon elejtett 136 darab fácánvadból trónörökös ő cs. kir. Fensége 56 darabot lőtt.

A jelenlegi tél a gödöllői vadállományra kedvező befolyással volt, és a szarvasvadnak ellése jó reménnyel várható.

Kelt Gödöllőn, 1877. február havában.

Kallina Károly,
m. k. erdőmester.

A mult évi májusi fagy s következményei Máramarosban.

Mint selmeczi erdészakadémikus, a szünnapokat szakombavágó dolgok megfigyelésére akarván fordítani, Máramaros-megyébe Német-Mokrára mentem, hol M. K. magyar kir. erdész ur kerületébe magával vinni szives volt, hogy az ottani viszonyokkal megismerkedhessem.

A n.-mokrak és a bruszturnai pagonyban észlelt fagyokozta károkat van szerencsém a t. szakközönség elé terjeszteni.

A mokránkai vizzárdáig s azon felül jó darabig a kizárólag luczfenyőerdő igen szép, egészséges színben tünt föl, csak elvétve volt látható egy-egy kisebbszerű vörös folt, de ezek száma s terjedelme oly csekély vala, hogy általában mondhatni, miszerint a bostrichusok itt igen kevés kárt tesznek.

Mennyire megütődtem azonban, midőn a vizzárdától fölfelé mintegy egy órányira az egész terület vörös színben tűnt elő. E területen, s tovább fel egészen vörös volt a fiatal fenyves, a meddig csak a szem ellátott, mit nem lehet a májusi fagynál egyébnek tulajdonítani.

Több fiatal fenyőt levágván, melynek tűi egészen vörösek voltak, azok már tetőtől-tővig szárazak valának, míg ellenben olyanoknak, melyek különben zöldek voltak, csak az idei hajtásaik hiányoztak, s egyes ágaik vörösödtek, majd tetejükön, majd pedig a törzs közepe táján találtattak száraznak. Voltak ismét olyanok is, melyek 25—30 cm. nagyságu idei csúcs-hajtással birtak, de a törzs közepetáján száradó pásztlak mutatkoztak.

M. K. erdész ur említette, hogy julius elején még csak alig volt a vörösödésnek nyoma is, míg aug. 15-ike táján már az egész fiatal erdő száradni kezdett. Ebből azt mertem következtetni, hogy — mivel sehol sem volt oly hajtás látható, mely fagyelöttinek bizonyult volna be — miután az ottani zord éghajlat miatt igen későn tavaszodik, a vegetatió későn indul meg, a fiatal hajtások csak junius táján tűnnek elő, s így azok, melyek jobban ki voltak téve a fagynak, semmit sem hajtottak, míg ellenben azok, melyek többé-kevésbé védett állásban voltak, nem szenvedén annyit a fagytól, még hajtani képesek voltak; de a fa kórossá válván a fagy által, ezen hajtások lassanként elfonnyadtak, elvörösödtek, nem nyerhetvén elég tápot a beteg törzstől, s mint fönnebb említve volt, még aug. 15—20-ika táján is voltak oly egyedek, melyek hajtottak ugyan meglehetősen hosszú csúcs-hajtásokat, de a törzs derékban már kóros levén, okvetlenül ki kell veszniök.

Ezen fagyokozta kár még azáltal is fokoztatik, hogy az egészségében megingatott fiatal állab a fenyőszu által is megvan támadva. (25 évestől lefelé.)

Mondhatja valaki, hogy épen azért, mivel csak aug. hóban mutatkozott a száradás legnagyobb fokban, s a bostrichusok is benne találatnak, a száradás nem a fagy, hanem a bostrichusok jelenlétének következménye, vagy hogy az illető terület fekvésénél fogva igen ki lévén téve a napnak, a már egészségében megingatott fiatal állab száradni kezdett.

Ez azonban nem állhat, mert figyelmesen megvizsgálván, több egészségesnek és kórosnak látszó egyedet, azon világosan meglátszik a következtetés helytelensége, mivel az egészségesnek látszó 20—25 éves egyed körülbelül félmagasságában a kéreg egyes pásztaiban száraz, de a szunak semmi legkisebb nyoma sem vehető még rajta észre.

Hogy a nap ereje nem árthatott, már maga az azon vidéken uralkodott folytonos esőzés is bizonyítja, mely egész októberig tartott, valamint az is, hogy oly helyeken, melyek a napnak épen nincsenek kitéve, szintén száradnak a fák.

Azonban, hogy miért szárad a fiatal egyed épen a közepén és nem a csúcsán, ennek e lapokban leendő közlésére kérem fel a t. szakférfiakat.

Az említett területen annyira szenvedett a fiatal fenyőerdő, hogy nagy kétséget szenved, vajon lehetséges lesz-e azon területet oly viszonyok közé hozni, hogy a kellő zárlat létre jöjjön, mivel a fiatal fenyvek kétharmada, sőt több is, már eddig kiveszett, s hány van még azonkívül, mely egypár évi tengődés után végre szintén ki fog veszni.

Nem csak itt, de a bruszturai és körösmezei erdőgondnokság területén is így állanak a fiatal fenyvesek, miről magam győződtem meg.

Ily körülmények között akaratlanul is a szomorú jövőre gondolunk, mert ha ez így van Máramarosban, nem sokkal állhatnak jobban a fiatal fenyvesek Magyarország mindazon

felsőbb vidékein, hol az alakzati és égalji viszonyok a máramarosival megegyezők. Ezen szomoru való még fájóbb érzetet kelt, ha meggondoljuk, hogy az őserdő már eddig annyira ki van használva, miszerint alig fog egy-két évi használatot engedni, ha tekintetbe vesszük azt is, hogy ezen őszállabok egyrészt a szű, másrészt pedig az elszórtan előforduló kisebb-szerű széldöntések által mily sokat szenvednek. Azonkívül a most már vágási korban lévő, vagy e kort legalább megközeletítő állabok fái igen vékonyak arra nézve, hogy mint haszonfa előnnyel volnának használhatók.

Hogy mily nagymérvű volt a májusi fagy, mutatják következményei; mert a teljes kiszáradás, szerény véleményem szerint, nem lehet másnak az eredménye, mint annak, hogy nem csak a már netalán megvolt idei s gyengébb mult évi hajtások, de maga a törzs is, — mire az épnak látszó egyed törzsén előforduló száraz kéregpászták világosan mutatnak — vagy részben vagy egészen megfagytak.

Igen szembetünő volt továbbá azon jelenség, hogy oly egyedek, melyek a többinél gyengébbek, a fagy által mit sem szenvedtek, míg ellenben sokkal életerősebbeknek látszó szomszédaik teljesen megfagytak. Erre ellenvetésül mondhatja valaki, hogy épen ezen életerős szomszédifácskák mentették meg, védelmül szolgálván azon köztük lévő kisebb gyöngének.

Ez ellen azonban ismét azt vagyok bátor felhozni, hogyan lehet tehát az, hogy éppen ily körülmények között lévő egyed megfagyott, míg a környezetén lévőek mind épen maradtak. Ha előbbi feltétel áll, miért nem védetett meg a most említett is éppen az ellenvetésül felhozott okoknál fogva?

A mi a lombosokat illeti, a bükk csak igen gyér lombzatot nyert, de olyforma jelenségek, melyek több évi tengődést vonnának maguk után, nem mutatkoztak.

A tölgy szintén megfagyott ugyan, de az alsóbb vidékeken (Técső, Körtvélyes) elszórtan még makk is találtott.

Gyertyán igen kevés van, de különben is annak igen keveset, vagy éppen semmit sem ártott a fagy.

Galántha Sándor.

A közalapítványi erdők jövedelme.

A vallás- és közoktatási minister ur kimutatásokat terjesztett az alapok és alapítványok megvizsgálására Ő Felsege által kinevezett bizottság elé a vallási, tanulmányi és egyetemi alapítványi uradalmak és jószágok gazdasági és erdészeti jövedelmeiről az 1866-ik évtől kezdve bezárólag 1875-ig. E kimutatások szerint a közalapítványi erdők következőleg jövedelmeznek :

I. Vallásalap.

(51.793 hold.)

	Bevétel	Kiadás	Tiszta jövedelem.
1866-ban	122.279	134.708	12.429 (hiány)
1867-ben	206.111	116.811	89.300
1868-ban	239.160	120.448	118.712
1869-ben	184.898	136.718	48.179
1870-ben	290.077	167.167	122.910
1871-ben	380.520	208.820	171.699
1872-ben	370.599	172.920	197.678
1873-ban	310.216	148.377	161.839
1874-ben	277.611	146.930	130.680
1875-ben	352.298	250.282	102.016 *)

*) A pilis-maróti uradalomból 1875-ben a budapesti vallásalapítványi faraktárba szállított tűzifának — csak 1876-ban elszámolt — értékével együtt a vallásalap 1875-ki erdészeti tiszta jövedelme 158.907 frtra emelkedik.